

Zeitschrift
für
HEBRÄISCHE BIBLIOGRAPHIE

Unter Mitwirkung namhafter Gelehrter

herausgegeben

von

Dr. A. Freimann und Dr. H. Brody.

Jahrgang IV.

Frankfurt a. M.

Verlag von J. Kauffmann.

1900.

1840-1841

RECAPITULATION OF THE PROCEEDINGS

OF THE

ANNUAL MEETING

OF THE

ASSOCIATION

OF

1841

Register.

Bibliographie.

[Periodische Schriften sind mit *, besprochene oder von einer Notiz begleitete mit ° vor dem Titel bezeichnet; vor der Seitenzahl steht ° dort, wo von mehreren angeg. Schriften nur ein Teil besprochen ist. Rührt die Besprechung nicht von der Redaction her, so ist der Name ihres Verf. oder sein Zeichen nach der Seitenzahl in () angegeben.]

a) Hebräische Titel.

לחולדות הדפוס העברי בלובלין 163	דברי משה 163	אגדות הלמוד ירושלמי 43
מאמר יהונתן 135	דור ודור ודורשיו 166	אהבת דוד 166
מכנהר הספרות (B-y) 43	דור רבניו וסופריו 135	אהבת ציון 4
מגן אבות 4	דורות הראשונים 3	אהל כועד 4
מדרש אגדת בראשית 76	דיואן (ר"ה) 98	אהל בשה 44
מדרש איכה רבה 41 (Dr. Grünhut)	דעת אלהים 84	אוצר לשון ארמית 169
מדרש חסידות ויהדות 77	דרוש פסח גדול 163	אוצר השרשים 2
מדרשי התורה (Dr. S. Poznanski) 132	דרך לעבוד גוים 75 (B-y)	אור הדש 169
מהר"ם שייק 5	דרך תשובה 75	אור ישראל 169
מוכרת שנת היוכל 135	דגדה ש"פ 3	אור לישראל 165
מהות שד"ח 163	הגיון נפש 104	אורות מאופל 43
ביכל מים 39	הגיוני אב 34	אחיאסף, לוח (B-y) 161
מלחמת הגולה והנסתר 138	הגן 76	איסמוריווי די לוס 42
מלחמת שמואל 169	הגרן (S. Poznanski) 73	אלובים 12
מנחת קנאת 4. 92	הדעה והדבר 43	אורות חיים 97
(Dr. Ph. Bloch) 3	הדפוס העברי בקראקא 135	אור מהגר"א על הבבלי 2
מסכת ד"א ההרשה 2	הדת והלאומיות 138	באר יצחק 39
מערכת הפעלים 4	החיים והמות 5	ביבליאטיקה עברית (B-y) 34
מעמי המצות 138	היהודים בנידונם 169	בית הכנסת 3
מקדמי עולם 44	הלכות אלפסי וזמא 41	בית יצחק 2
מראה הא"י והמושבות 76	האק ישראל 74	בית ישראל 165
מראה הילדים 103	הס' הלכות (A. Marx) 93	בכורי יעקב 76
מרגניא שפירא 38	הס' המבריק 4	בן חזר 137
(ש"ח) משה מבחריו 169	המשיח 11	בעוד באה שנה 66
משניות 76	הס' הפלאה 5	בר הדא 44
משפט ועדקה 137	הצינויות בד"י ישראל 66	ברכות חיים 39
מתוק מדבש 37	השר מקוצי 74	בת רחמה 39
נבל עשור 165	התורה והחיים 38	גאולה הים 169
נגלות הצמחים 5	זואם מהוט זיך... 169	גבול מנשה 38
סדר הגדה לחובשי 43	ויכתב בשה 137	גלגולי נשמות 5
בהמ"ד 43	וימה שמואל 3	דבר בעתו 76. 166
התלה 3	וענתה בי צדקתי 42	דברי יהודה האחרונים 37
	זכתי שלמים 84	דברי ימי ישראל 42 (B-y)
	זכרונות 67	

- Manassewitsch, B. 143.
 *Marcus, Sal. 138.
 Marcuse, J. 10.
 Margoliouth, G. 143.
 Meisels, Elr. 41.
 — D. B. 166.
 Menachem As. di Fano 41.
 — di Lonsano 5.
 Midrasch, 41 (Grünhut); 76; 165.
 Mischna, 76.
 Modena, Jeh. de 137.
 — Leon 11.
 *Moses Ba. uch b Natanel 102.
 — b. Schemaja 137.
 Müller, D. H. 11.
 *Nachmias, Jos. b. Jos. 102.
 Nathansohn, B. 165.
 — D. B. 42.
 Neteler, B. 80.
 Nicol, T. 143.
 Nielsen, D. 80.
 *Nissenbaum, S. B. 102.
 *Nobel, Jos. 172 (F.).
 Gettli, Sam. 143.
 Ohana, R. 103.
 *Onderwyzer, A. S. 103.
 Farly, Jean de 11.
 Pereferkovic, N. 11; 80.
 *Peritz, M. (Poznanski) 166.
 Peters, Norb. 46.
 Philippson, L. 77.
 Philo, 143.
 Pick, L. 11.
 Piepenbring, C. 11.
 Pintschewski, J. 131.
 Plohn, Jos. 46.
 Plotkin, J. E. H. 76.
 Pollak, L. 41.
 *Poppelauer, M. (B-y) 169.
 Popper, W. 80.
 *Praetorius, F. R. (Marx) 110.
 Prince, Dyn. J. 47.
 Rabbiner Seminar Bericht 11.
 Rabbinoiwitsch, E. A. 42.
 — S. I. 138.
 Rabbinowitz, E. S. 74; 76.
 — S. P. (B-y) 42.
 Rabinowitsch, L. 76.
 Rabinowitz 165.
 Raffalovich, J. 76.
 Raoul, H. 111.
 *Ravicz, M. (Wohlgemuth) 48.
 Reilbord, J. N. 5.
 Reinach, Jos. 11.
 — Theod. 42.
 Reines, J. J. 42.
 Reischer, Jak. 5.
 Remy, s. Lazarus.
 Roi, Joh. de le 47.
 Rosenak, L. 81.
 Rosenberg, I. 11.
 Rosenfeld, M. 47.
 — Ph. 165.
 Rosenkranz, H. 43.
 *Rosenthal, F. 3.
 Rubin, S. 5; 48; 143.
 *Rülf, J. 172.
 Sachs, M. E. 76.
 Sajontschick, E. 43.
 *Salant, Isr. 169.
 *Sammelband 138.
 *Samuel Seeb. b. Moses 2.
 Schawlansky, N. L. 169.
 *Scheinhaus, L. 111.
 Schenkel, Jak. 131.
 Schick, M. 5.
 Schlatter, A. 11.
 Schlesinger, M. 97.
 Schlögel, Niv. 47.
 Schlosser, Jul. von 11.
 Schorr, M. 81.
 Schreiber, A. S. 6; s. auch Sofer.
 Schück, S. 6.
 Schuesz, Ph. 47.
 Schuhl, M. 12.
 Schulbaum, M. 2; 169.
 Schultze, M. 47.
 *Schwab, M. (Poznanski) 143.
 Schwarz, Ad. 12.
 — J. H. 12.
 — N. 47.
 Silberblatt, M. 169.
 *Silberstein, E. (Porges) 112.
 Simonsen, D. 12.
 Singer, Abr. 39; 47.
 Skarawski, M. N. 169.
 Smend, Rud. 47.
 Socin, A. 79.
 Soden, H. von 81.
 Sofer, A. S. B. 3.
 — J. L. 3.
 — M. 3; 6.
 Spiers, D. 12.
 *Stade, B. 47; 81.
 *Staerk, W. 48.
 Stave, E. 48.
 *Stein, S. 48.
 *Steinschneider, M. (B-y) 76; (F. Kauffmann) 145.
 *Stern, G. (B-y) 76.
 Stocks, H. 45; 79.
 *Storjohann, J. (H) 116.
 *Strack, Herm. L. 116.
 Streane, A. W. 12.
 Sulzbach, I. s. Kalender.
 Tachau, Lud. 12.
 *Talmud (Wohlgemuth) 48.
 Talmud Jerusch. 43.
 *Tausk, Ch. 101.
 *Tawjew, J. Ch. (B-y) 43.
 Taylor, C. 12; 79.
 — W. M. 81.
 Tennenbaum, S. Z. 6.
 Thumim, Dav. 44.
 — Mos. 44.
 Tora 77.
 Tosefta 6.
 Tubiana, H. 12.
 Tursch, B. 44.
 *Volks-Kalender, Brandeis' isr. (B-y) 130.
 * — Frankfurter isr. 131.
 * — jüd. 181.
 Vosen, C. H. 50.
 Vrchlicky, Jar. 50.
 Vredenburg, J. (S. S.) 101.
 *Wagenaar, L. 104.
 Wallerstein, O. H. 77.
 Weber, M. 44.
 Weintraub, S. L. 169.
 *Weir, Thom. E. (Blau) 27, 60; 81.
 Wellhausen, J. 12.
 Wendland, P. 143.
 Wertheimer, S. A. 44; 77.
 Wessel, B. E. 6.
 — S. 12.
 Wiener, Leo 50.
 Wisotzki, K. S. 6.
 Wobersin, Fr. 117.
 Wohlgemuth, J. 77; 173.
 Jonge, Charl. M. 12.
 Zahn, Ad. 12; 50.
 Zangwill, J. 13.
 *Ziegler, J. (B-y) 174.
 Zinberg, J. 169.
 Zinger, J. 135; 169.
 Ziwitz, M. S. 6.
 *Zuckermantel, M. S. 44.

Wissenschaftliche Aufsätze.

- Bacher, W., Zum Schrifttum und Ritus der persischen Juden von Buchârâ 180.
 Berliner, A., Literarische Analysen 147.
 Brody, H., El'asar b. Jakob ha-Babli 23.
 — — Ueber die Makame מאמר 58.
 Gottheil, R., A Bibliographic Note 56.
 Horovitz, Jos., Ein arab. Brief an R. Chananel 155.
 Margoliouth, G., Levi b. Gershon's Introduction etc. 153.
 Poznanski, S., Mittheilungen aus handschr. Bibelcommentaren V. 17.
 Simonsen, D., Abgekürzte hebr. Schriftstellernamen 87.
 Steinschneider, M., Christliche Hebraisten 13, 50, 84, 121, 150, 177.
 — — Arabische Hymnen 125.

Kataloge

Kataloge über Hebraica und Judaica 1896 — Apr. 1900 (von A. Sedlitz) 81, 117. — סקירת ספרים, Catalog . . . des H. B. Levy, von S. Goldschmidt, 175. — „Achiasaf“, ספר לוי No. 4. 175.

Miscellen und Verschiedenes

An die Leser 1 — Zur Gutenbergfeier 65. — Notizen (von M. Steinschneider) 96, 186. — Levi Saul Fränkel (von A. Freimann) 159. — Mishaël b. Uzziel (von S. Poznanski) 186. —

Berichtigungen zu ZfHB. IV.

S. 12: Talmudische Leverage sind nur Einleitung und Anmerkungen von Simonsen. Das Buch enthält Suwalski's ספר חסד nach Alb. Katz' Bearbeitung übersetzt, an einigen Stellen umgearbeitet und corrigiert. —

(D. Simonsen.)

S. 23: ונקרא im Räthsel El'asar b. Jakob's = יקרא. (R. Gottheil.)

S. 26: scheint mir das Gedicht so verstanden werden zu können, dass El'asar b. Jakob ein Proselyt war; das ונקרא (S. 23) verstehe ich dann als ליקרא.

(D. Simonsen.)

[Vergl. auch die Bemerkungen Steinschneider's S. 96 und 186. Die Vermutung, dass El. b. Jak. Proselyt war und sein Gedicht so zu verstehen wäre, habe ich S. 25 ausgesprochen, doch kann ich das als Thatsache nicht zugeben, schon weil dann kaum zu verstehen wäre, wie er zu dem Namen Elasar und gar zu der Bezeichnung ben Jakob kommt. Uebrigens war meine Absicht nur, den Verf. der anonymen Gedichtsammlung zu ermitteln. Alles Andere wird weiter untersucht werden müssen, wenn die Gedichte gedruckt sind. Die Mekize-Nirdamim werden vielleicht im nächsten Jahrg. schon die Sammlung veröffentlichen, und Herr E. N. Adler wird wohl in seiner Einleitung alle Fragen den Verf., seine Zeit und seine Freunde betreffend, untersuchen. — B-y.]

S. 88 Z. 17: für Ascher l. Abraham.

S. 90 Z. 8 v. u. für Olom l. Olmo.

(D. Simonsen.)

Notiz.

In seiner Recension des „Hagoren“, veröffentlicht in dieser Zeitschrift No. 3. S. 73–74, schreibt Poznanski unter Anderem: „Dann wird auch Pseudo-Saadia besprochen und vermutet, dass dieser vielleicht im X. Jahrh. geschrieben. . . Zuletzt wird die Ansicht Grünhut's, der mit nichtigen Gründen die Autorschaft Saadjas für diesen Comm. verteidigt widerlegt“. Hierzu sei mir gestattet folgendes zu bemerken:

a) Die Vermutung, dass Pseudo-Saadia — dessen Existenz in jener Zeit vorläufig zumindest noch als sehr problematisch hingestellt werden muss, wie anderweitig nachgewiesen werden wird — im X. Jahrh. gelebt und geschrieben habe, beruht auf eben den nichtigen Gründen, die Grünhut gegen Rapoport geltend macht, welcher ihn in das 12. Jahrh. versetzt. Vgl. Hagoren S. 100 mit Hagan (Petersburg, 1899) S. 187 und Esra u. Nehemia T. I. S. 11–12.

b) In Hagoren (ibidem) schreibt P. selbst: „ויהיה זה כוכן רס"ג“ während das X. Jahrh. auch verhältnissmässig lange nach Saadia bedeuten kann. Der Zweifel, durch nichts begründet, ob nicht „vielleicht“ das Wort „כאוח“ in unserem Texte ausgefallen sei (ibid.), berechtigt doch wahrlich zu keinem vermutlichen Zeitalter. Dies aber auch zugegeben, drücken die Worte: „ככבה“, „כאוח שנים“ eine weit grössere Zahl aus, als hier vermutet wird, es sei denn, dass „ככבה“ anstatt „ככחי“ gestanden haben soll, dies wäre aber nur dann eine Textfälschung und kein Ausgefallen sein mehr.

c) Suchte Grünhut gar nicht die Autorschaft Saadias zu verteidigen, seine Hauptarbeit bestand vielmehr darin, dass er die Gründe widerlegte, welche Rapoport gegen die „Autorschaft“ in's Treffen führte. In diesem Sinne hat seine Arbeit Halberstam aufgefasst, denn er schreibt: „גד הית כל“ „ובקצה כחשבוותן צדקת“ (Esra und Nehemia das. S. 84).

Dies vorläufig zur Steuer des wahren Sachverhaltes.

Jerusalem.

Dr. Grünhut.